

RAVNIŠKA SAPCA 3

JUNIJ 2006, LETNIK 1

UVODNIK – MOJ VETER

piše: Bogdan Steklasa

Srečujeva se vsak dan. Skraja si me jezil, dražil. Še vedno znaš delati zgago, pa vendar sva postala prijatelja.

Poslušam in gledam te skozi leto. Vse vrste glasov imaš. Tako si raznoter v njih, kot si vedno drugačen v videnju. Ko je zunaj čas Morane, je tvoj glas divji, tuleč, zastrašujoč. Cele zavese lahnega snežnega pršiča vlačiš po naših robovih in nam nastavljaš oblode*. Iz objestnosti lomiš uboge, s snegom obtežene veje. Grozeče zavijaš okoli vogalov hiš, brusiš omete raz stene in strašiš otroke ter nevedne, da se preplašeno stiskajo v zapečke ali skrivajo lica pod odeje. Tvoj dotik je grob, rezek, leden. Bog ne daj, da me ujameš brez pokrivala, boleče me opomniš na pomanjkanje odela. Kot zaušnica neposlušnemu mulcu mi priletiš okoli ušes. Prav nadležen si.

Spet pa, ko Vesna vdahne naravi novo življenje, je tvoj glas utišan. Razneži te pravkar vzbrstelo listje, utišajo te cvetovi divjih češenj in gloga. Postaneš v divjanju, da lahko vračajoče lastovice poiščejo svoja gnezda, da splete kos sebi in zaplojenemu zarodu domovanje v grmu starega bezga. Znaš biti tudi nagajiv, ko objestno dvigaš kratka krilca mladim devam in odkrivaš njih skrite zapeljivosti. Čisto drugačen si, na trenutke nepoznan pa vendar vsakodnevno naš.

A poleti, ko sonce praži ovenele trave, ko drevesa v sopari povešajo žejno vejevje, se lenobno in počasi vlačiš po dolinah in rebrih. Včasih si tako neopazen, da niti najtanjši list ne zatrepeta. Oh, kako se te tedaj želim. Pogladiš me po razgretem licu, ohladiš prepoteno telo. Pobožáš me kot nežna materina roka. Prav prijeten si. Vendar je to samo eden izmed tvojih poletnih obrazov. Znaš biti prav posebno neugoden, da, celo hudoben. Ko se na kateri koli strani neba še za dne stemni, ko začno težki oblaki grozeče obkrožati moj Ravnik, takrat se razdivjaš. Trgaš, drobiš, lomiš, razmetavaš in groziš. Takrat tvoj glas zateglo in bučeče napoveduje neurje, grozo, škodo. Ne, takšnega te ne maram in se te bojim. Kadar tako gospoduješ, te najprej prosim in rotim, da nehaj, potem ti grozim in te preklinjam, nazadnje samo še molim. Kaj mi preostane drugega, meni, majhnemu ničetu vsemogočne narave!

Si opazil, prijatelj veter, da gozdovi Javornika pozno jeseni najprej potemni? Zamolkla temno zelena barva jim daje nekakšen svečan videz, kot da so oblekli pogrebno odelo. Kot da se poslavljajo. Ja, ja. Z jesenjo se konča, bolje, končuje življenje posameznega leta. Vse se umiri, tudi ti, vihravec si obrusiš svojo ostrino, izgubiš svojo togoto. Tvoji sunki so umirjeni, ne premočni. Poigravaš se z odpadlimi umrlimi listi. Nosiš jih povsod, najraje tja, kjer jih sploh ne rabimo. Pa kdo bi ti zameril. Takšen si že na vekomaj. Ali pa te umirijo čarobne barve, s katerimi jesen tako radodarno, kar bahato, žlahti videz dreves, gozdov, vse narave. Morda je to zadnje dejanje pred mrtvico zime, ki ga narava naredi dobesedno iz obupa. Možen je tudi kakšen drug vzgib, razlog. Morda tako vzame slovo z opozorilom, da se splača počakati naslednjega leta, ponovno bo z nami, prečudovita, cvetoča, barvita. Polna bo glasbe, petja, ljubezni. Z menoj boš tudi ti, veter, v vseh svojih oblačilih, z vsemi svojimi obrazi. Spet mi boš godel skozi dimnik, hladil obraz, razmetaval strešnike, lomil drevje in kdo ve, česa vsega in novega si ne domisliš.

Kar znenadi me, da te le ućakam.

* obloda – star slovenski izraz za snežni zamet

Ravniška sapca

Letnočasnik, izhaja na začetku letnih časov

Glavna in odgovorna urednica

Ingrid Kovač Brus

Urednica Literarnega kotička

Nives Kovač

Urednik za likovne priloge

Boris Zelenc

Tehnični urednik

Robert Brus

Oblikovanje

Gašper Amon

Stalni sodelavci

Melanija Nagode, Špela Nagode, Polona Nagode, Urban Nagode, Urša Nagode, Jolanda Babič Petrič, Hana Brus, Domen Brus, Vid Zelenc

Naslov uredništva

Ravnik 10
1372 Hotedršica
telefon (0) 7559 069
e-pošta ingrid.kovac@siol.net

Naklada

80 izvodov

Tisk 3. številke so finančno podprli:

Milena Amon, Nada Zelenc, Franc Rupnik, Ingrid Kovač Brus

Zahvaljujemo se vsem, ki ste prispevali za svoj izvod.

RAVNIŠKE NOVIČKE

Materinski dan (foto: Š. Nagode)

K žegnanju (foto: M. Amon)

Obisk iz Repentabora (foto: Š. Nagode)

25. MAREC

25. marca, na materinski dan, se je kar nekaj Ravničank odzvalo povabilu Ivana Nagodeta. Ob kozarčku, prigrizku in v odličnem razpoloženju so preživel večer.

Ob tej priložnosti se Ivan »ravniškimi zvončicam« najlepše zahvaljuje za prijetno darilce in si hkrati želi še več podobnih srečanj.

(Š. N.)

VELIKONOČNO ŽEGNANJE

Tako kot vsako leto je tudi letos na velikonočno soboto pri cerkvi sv. Barbare potekalo žegnanje pirhov. Pri cerkvi smo se zbrali ob 15. uri, kjer je gospod Turk žegnal naše košarice, v katerih smo prinesli dobrote.

(P. N.)

REPENTABOR

Občino Logatec je 25. aprila 2006 obiskala skupina otrok, njihovih staršev in učiteljev iz Repentabora. Med številne kulturne ogleda je spadal tudi ogled naše cerkvice sv. Barbare. Za zaključek izleta so se v spremstvu gospoda župana odpravili do kmetije odprtih vrat Urbanovc in kljub težavam s preozko ravniško cesto le prispeli. Poizkusili so lahko domače mesne in krušne dobrote.

(Š. N.)

KRESOVI

Na večer pred praznikom dela so kljub slabemu vremenu tudi v naši vasi zasvetili trije kresovi: pri Gubinu, Blažu in pri Gabrijeli.

(Š. N.)

FLORIJANOVA NEDELJA

Logaški upokojenci in obvezna postaja pri Štefanu Rehbergerju

V nedeljo, 7. 5. 2006, se je že zjutraj pokazalo, da bo lepo vreme. Prav na to nedeljo v mesecu je bila na Ravniku pri sv. Barbari maša. Na vrhu pri cerkvi smo lahko videli Hotenjce, Žibršane, Novosvečane, tudi Logačane ter seveda tudi Ravničane.

Že v začetku maše je župnik gospod Srečko Turk pozdravil polno cerkev ljudi ter se jim zahvalil za udeležitev. Po končani maši so si nekateri postregli s pijačo, ki so jo tja pripeljali kar z avtomobilom.

(P. N.)

Nekateri so se na Ravnik pripeljali

Vse foto: R. Brus

BOMBA NA RAVNIKU

V ponedeljek, 17. aprila 2006, je Kati Steklasa presajala katarince na vrtu. Pod motiko ji je nekaj čudno zaropotalo, z roko je previdno pobrskala po zemlji in našla minometno granato italijanskega izvora iz druge svetovne vojne s pritrjenim vžigalnikom. Bogdan, njen mož, je takoj poklical številko 113, mino je hotel odpeljati na policijo, pa so mu razložili, da se to ne sme.

Iz Logatca sta se pripeljala policista, ki sta bombo gledala od daleč in varovala domačijo. Sosed Andrej je potem prinesel še svojo protipehotno mino, tudi italijanskega porekla, a brez vžigalnika. Proti večeru sta se iz Kamnika pripeljala dežurna na civilni zaščiti, pirotehnik Tomaž Kregar in njegov sodelavec in jo (obe pravzaprav) odpeljala z Ravnika.

Starejši vedo povedati, da je bilo po drugi svetovni vojni povsod ogromno min, še prav posebej pa okoli cerkve sv. Barbare, kjer so imeli svoje oporišče domobranci. Matere so mine potem v koših in predpasnikih nosile naokoli in jih zakopavale, da jih otroci ne bi našli.

(I. K. B.)

IZ VSEBINE

- Uvodnik – st. 2
- **Ravniške novičke – st. 3**
- Pisma bralcev – st. 5
- **Hišica v cvetju ali Ravnik 3 – st. 6**
- Telefonski imenik – st. 7
- **Amalija Petrič rada prebira časopise – st. 8**
- Tomaževi gobelini – st. 9
- **Domačija Urbanovc na Ravniku – kulturni spomenik – st. 10, 11**

- **Čestitke – st. 13**
- Pašništvo na Ravniku – st. 14
- **Zvonjenje je bilo pomembno ... – st. 15**
- Zdravilna zelišča – st. 16, 17
- **Literarni kotichek – st. 18, 19**
- Literarni natečaj – st. 19
- **Zvezde – st. 21**
- Moj prijatelj Bučko – st. 22
- **Zabava – st. 23**

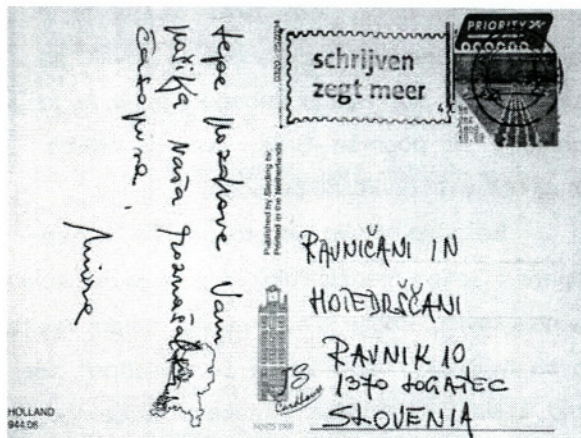
NA RAVNIKU NAPOVEDUJEMO

23. junija nastopi kresni večer in hkrati rojstni dan Janeza Krstnika. Po pripovedovanjih mnogih naj bi ta večer v sebi skrival velike skrivnosti. Po dolgem času se bomo na ta večer ponovno zbrali vsi vaščani in poskusili obuditi običaj magične noči. Dobimo se v petek, 23. junija 2006, po 19h pri Urbanovcu (v pesku). Vsi lepo vabljeni!

PISMA BRALCEV

Mira Malbašič se nas je spomnila na Nizozemskem

➤ Najprej lep pozdrav iz Ljubljane. Kot vidite je *Ravniško sapco* zaneslo še dlje kot samo na Ravnik in okolico. Včasih sem na Ravnik zahajala večkrat, zato nekaj ljudi iz vasi poznam. Sedaj je vaša sovaščanka moja sestra Milena Amon.

Čestitam za idejo, veliko prijetnega in zanimivega branja je v vašem časopisu. Nedvomno je s tem povezanega veliko vašega truda in truda vaših sodelavcev.

Želim vam veliko uspehov, pridnih soustvarjalcev in upam, da še kakšno *Ravniško sapco* zanese v Ljubljano.

Ravniška sapca je prišla na moj naslov s komentarjem: "NAJPOPULARNEJŠI SLOVENSKI ČASOPIS!"

Mirjam Štampar

➤ Hvala za izvod *Ravniške sapce*. Z navdušenjem sem ga prebrala. Seveda je mene in mojo mamo najbolj zanimal članek o Glčevih. To je moja daljna žlahta po stari mami.

Časopis je enkraten in čestitam vsem, ki ste pripravili toliko različnih in zanimivih člankov. Le tako naprej!

Mateja Hajdinjak

➤ *Logaškim novicam* in še posebej uredniku Marcelu Štefanciču se zahvaljujemo, ker v mnogo večjem časopisu vedno tako prijazno opozori na *Ravniško sapco*.

Uredništvo RS

HIŠICA V CVETJU ali RAVNIK 3

Silvana Kavčič vstane vsako jutro ob petih, zalije rože, pristavi kavo. Ob pol sedmih pride ponjo hčerka Majda, spijeta kavico in se odpeljeta v dolino. In potem po dolini navzgor v Godovič, kjer na Inlesu dela že 26 let.

Kako je prijazna, vesela Brika prišla na Ravnik? Doma je iz Kozane, na Notranjskem pa živi že 35 let. Poročila se je namreč v Predgrize, rodila sedem otrok, leta 1996 pa se je z najmlajšimi preselila na Ravnik. »Človek se vsega navadi, dobrega in slabega,« pravi, ko jo vprašam, ali pogreša Brda, cvetoče češnje, vinograde, milo pokrajino na Sočo.

Se ji pa vsako soboto približa, ko se odpelje v Gorico, kjer čisti blok in skrbi za dve stari gospe. Včasih sama, včasih ji pomaga Majda. Tudi tam se dan začne s kavico. Popije jo na Travniku, potem ves dan dela, včasih v Gorici tudi prespi. Seveda s svojimi strankami govori italijansko, naučila se je že v mladosti, zdaj pa ji to sploh pride prav, ker vse manj ljudi govori slovensko. Pred Miklavžem odpelje v sabo v Italijo tudi vnuke, skupaj se potem potepajo po Andrejevem sejmu. Rada ima tudi morje, poleti gredo večkrat v Tržič (Monfalcone), kjer se ves dan kopajo. Lani pa je svoja vnuka za darilo ob koncu šolskega leta z vlakom odpeljala na izlet v Benetke.

Ko je prišla na Ravnik, v mežnarijo, je bila hiša lepo obnovljena in le nekaj časa prazna, prej je v njej živela družina Cirila Nogodeta. Lastnik hiše pa je župnijski urad iz Hotedršice. Ona gre samo včasih pozvonit. Kadar je maša, s sosedami pripravijo cerkev.

Njena najstarejša hčerka Mojca živi v Črnem Vrhu in tudi že ima vnuka, Silvana pa pravnuka. Tudi najstarejši sin Branko živi v Črnem Vrhu, Marinka v Mariboru, Mihaela v Gorici, Majda je poročena v Novem Svetu, Stane je pokojni, najmlajši Peter pa živi z mamo na Ravniku. »S Petrom se nisva še nikoli skregala,« pravi o sinu, ki popravlja avtomobile, ima pa tudi kombi, s katerim pobira staro železo, baker, aluminij.

V urici, ki sem jo presedela s Silvano v njeni kuhinji, je živahni gospe ves čas zvonil telefon. Na Ravniku ji je všeč, mi še pove, dobro se razume s sosedi, radi se posmejijo. Okoli hišice ni veliko prostora, ampak dovolj za vrtiček, v katerega je tistega dne posadila fižol in čebulo.

Povsod, z vsake police, vogala, s sten pa gledajo rože. »Rože morajo biti pri hiši,« se zasmeji. Njej rastejo in cvetijo prav vse.

Silvana z družino pred hišo (iz druž. arhiva)

Silvana z vnukoma na vlaku za Benetke (iz druž. arhiva)

DOMAČI TELEFONI:	MOBITELI:	ELEKTRONSKE POŠTE:
Ravnik 1 : 01 7559 172	Ravnik 2 Iva: 040 814 941	Ravnik 1 Uroš: Uros_Nagode@siol.net
Ravnik 2 : 01 7559 058	Ravnik 2a Zdenka: 031 868 085	
Ravnik 4 : 01 7559 057	Ravnik 3 Silvana: 041 545 374	Ravnik 6
Ravnik 5 : 01 7559 569	Ravnik 5 Katarina: 041 360 378	Jolanda: Jolanda.Petric@guest.arnes.si
Ravnik 6 : 01 7559 055	Ravnik 6 Jolanda: 040 592 463 Mitja: 040 504 185	
Ravnik 7 : 01 7559 054	Ravnik 8 Boris: 031 663 673	Ravnik 8
Ravnik 8 : 01 7559 525	Ravnik 9 Franc : 041 385-362	Nives: Nives.Kovac@email.si
Ravnik 9 : 01 7559 053	Ravnik 10 Robert: 031 435 016 Ingrid: 041 574 426	Ravnik 10: Ingrid: Ingrid.Kovac@siol.net
Ravnik 10 : 01 7559 069	Ravnik 10a Vladimira: 041 987 445	Domen: Domen.Brus@siol.net
Ravnik 10a : 01 7559 059	Ravnik 11a Milena: 041 641 076 Rajko: 031 642 716	Hana: Hana.Brus@siol.net
Ravnik 11a : 01 7559 049	Gašper: 051 208 973	
Ravnik 12 : 01 7559 048	Ravnik 12 Ivan: 041 863 765 Melanija : 031 233 192	Ravnik 11a : Gašper: wiwidster@gmail.com

RAVNIŠKI STUDENCI (1. del) pripravil Domen Brus

Grižarjev studenec

Nahaja se v Grižarjevi grapi. Še do nedavnega je imel zelo lep, iz kamnov zidan izvir, nanj pa se je na žalost zrušila kamnita stena. V preteklosti je imel zelo pomembno vlogo, saj ima stalen dotok in zelo dobro vodo. Pri njem so napajali živino, v koritu pri njem pa so ženske prale.

Prvotni izvir studenca je zasulo kamenje

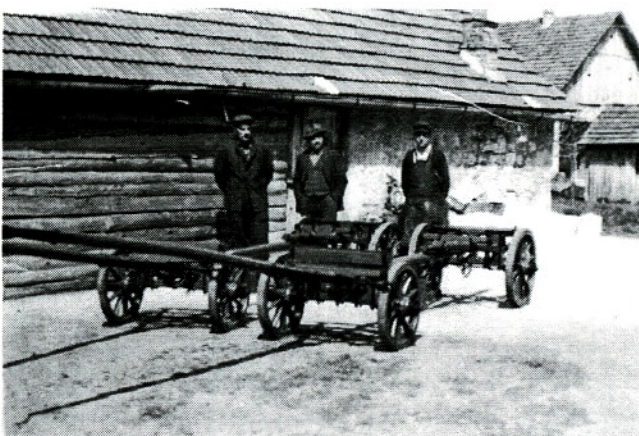
Gubinova mlaka

To so pravzaprav vsaj trije studenci. Največji ima iz kamnov narejen izvir, manjši ne. Nekoč je bil zelo pomemben za vso vas, vendar so zaradi nestalnega dotoka vode njegovo uporabo sčasoma večinoma opustili. Tam je bilo zajetje za vodo. Nekoč je tam bila bajta, ta pa danes več na obstaja. Pri njem so napajali živino.

Gubinovi mlaki se vidi, da že dolgo ni v uporabi.

AMALIJA PETRIČ RADA PREBIRA ČASOPISE

1. Amalija Petrič na pašniku v Rupci (9. avgust 1981)

2. Prva vozova pri Petričevih – lahek voz (parizar) in gozdni voz; od leve proti desni si sledijo: kovač Karel Korenč, ki je okoval vozova, sosed Janez Kovač, ter vajenec iz vzgojnega zavoda iz Logatca (l. 1957)

3. Ročno obračanje sena v Zakraju, na sliki Amalija Petrič s sorodnico Ano (l. 1965)

Vse fotografije so iz družinskega arhiva Petričevih.

Amalija Petrič se je rodila 6. junija leta 1930 v Grčarevcu mami Ivanki in očetu Francu Maticiču. Ob njej so rasli še sedaj že pokojna sestra Marija (roj. 1928) in brata Franc (roj. 1927) ter Vladislav (roj. 1932). Osnovno šolo je obiskovala v Planini, leta 1941 so zaradi vdora Italijanov morali šolo zapustiti in so nadaljevali s poukom v kaplaniji, v tako imenovani prosvetni sobi. Stavba je bila porušena v nesreči kmalu po vojni.

Potem je delala doma na kmetiji, zaposlitev je bilo takrat težko najti, zlasti pozimi ni bilo dela. Spomladi od marca pa tja do konca septembra med leti 1946 in 1948 je pomagala pri pogozovanju na tedaj že podržavljenem posestvu Windischgrätz. 1948. je šla od doma v Ljubljano, zaposlila se je v tiskarni in medtem živela pri teti. Amalija doda, da to niso bili lahki časi. Leta 1954 se je vrnila domov, ker ji je zbolela mati.

Dve leti kasneje se je pozimi v Logatcu poročila s Stankom Petričem (roj. 1913, u. 1987) ter se z njim preselila na Ravnik. V zakonu sta se jima rodila sinova Mitja, leta 1957, in Simon, leta 1958. Z možem sta obdelovala kmetijo in se po svoje trudila, da sta živela mirno. Spominja se, da so se s Plešnarjevo Franciško za pusta večkrat našemili in odšli na ples h Grižarju.

Drugače Amalija, za bližnje Malka, zelo rada prebira časopise. Naročena je na časopis Delo, na revijo Naša žena pa že več kot petdeset let. Ko jo vprašam po najljubših oddajah, pa mi odvrne, saj ne pridem na vrsto, med vrtenjem športa in risank.

Nives Kovač

TOMAŽEVI GOBELINI

sprašuje in fotografira: Domen Brus

Na obisk sem se povabil k Tomažu Luxu, ki dela zelo lepe gobeline. Ta me je prijazno sprejel in z velikim veseljem povedal nekaj več o svojem delu.

Kaj pravzaprav je gobelin?

To je slikanje s »cvirnom« po posebni vrsti tkanine. Barv je več sto, vsaka ima konstantno številko, ki pa se rahlo razlikujejo glede na proizvajalca.

Kakšne vrste gobelina poznamo?

Poznamo veliko različnih vrst. Sliko imaš lahko narisano na tkanini ali pa imaš (zelo zakompliciran) načrt.

Od kod izhaja gobelin?

To je zelo stara tehnika tkanja, poznali so jo že stari Egipčani. Zelo popularna pa je bila v baroku in rokokoju.

Kdaj ste naredili svoj prvi gobelin?

Star sem bil približno 12 let. Motiv je bila Sneguljčica s palčki.

Koliko časa potrebujete, da naredite gobelin?

Ovisno od velikosti, za velike potrebujem približno eno leto, če delam 8 ur na dan.

Koliko gobelinov imate?

Ne vem natanko, doma jih imam približno 20.

Kakšne motive izbirate?

Načeloma mi je vseeno, naredim vse, za kar dobim načrt.

Ali gobeline prodajate?

Seveda ne! Tudi če bi jih hotel, ne bi imeli prave cene, saj redko kdo ve, koliko truda je vložena vanje.

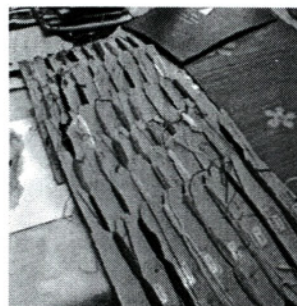
Gospodu Tomažu se najlepše zahvaljujem za ta intervju in mu želim čim več uspeha pri delu.

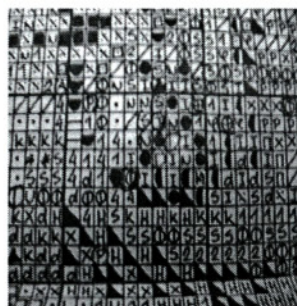
Tomažev prvi gobelin – Sneguljčica

Tomaž z enim svojih gobelinov

Mnogo različnih barv »cvirna«

Zelo zapleten načrt, s katerega se Tomaž zlahka znajde

DOMAČIJA URBANOVČ NA RAVNIKU – KULTURNI SPOMENIK

Domačijo pri Urbanovcu na Ravniku 12 pri Hotedršici je občina Logatec na pobudo Zavoda za varstvo kulturne dediščine z odlokom leta 2002 razglasila za kulturni spomenik lokalnega pomena. V obrazložitvi je zapisano, da ima zaradi kulturnih, etnoloških, arhitekturnih, zgodovinskih, likovnih in krajinskih lastnosti poseben pomen za širše lokalno območje občine Logatec in predstavlja kakovosten in v celoti ohranjen primer samotne gručasto zasnovane notranjske domačije. Te samotne domačije so bile v preteklosti popolnoma samooskrbne in tako je bilo tudi pri Urbanovcovih. Ob stanovanjski hiši,

Stara Urbanovceva hiša

Notranjost hiše

zamiku ali kot strokovno rečemo – notranjski peterostrani tloris s poševno postavljenim vhodom. Ta poševni vhod, ki je v 18. stoletju in v prvi polovici 19. stoletja prešel v tradicijo ljudskega stavbarstva na tem območju, je pravzaprav posledica prezidav prvotnih zasnov, ko so povečali vežo in dogradili nadstropje. Tako je nastala strma dvokapna streha brez čopov, krita s slamo, z razširjenim napuščem nad vhodom in značilnim lesenim gankom v nadstropju. Primorski vplivi pa se kažejo predvsem v strogih, enostavnih in preprosto oblikovanih fasadah ter v gradnji arkad.

kašči, kozolcu, hlevu, žagi in stari preužitkarski hiši (za posle) sta bili nekdanj še sušilnici za lan in za sadje – pajštva, ki pa ju danes, žal, ni več, zato pa so še vedno lepo ohranjene vse ostale zgradbe. Ob njih seveda stoji tudi nova hiša, v kateri živijo in gospodarijo mladi.

Notranjska hiša je nekaj posebnega v slovenskem prostoru, saj so v njej združene značilnosti tako alpske kot primorske hiše. V tlorisni zasnovi ima podobno tridelno alpsko razdelitev prostorov (veža na sredini, na eni strani gospodarski in drugi bivalni prostori), ima pa tipično zunanjo podobo z vhodom v

Kozolec toplar iz leta 1878

Za vsako staro hišo njeni lastniki radi rečejo, da je stara 400 let. Ta magična številka pa je seveda redko resnična. Za Urbanovcovo hišo domnevamo, da so jo okoli leta 1750 povečali (dvignili za nadstropje in jo razširili, na kar kažejo od drugih oken odmaknjena okna v kamrah), torej je njen nastanek moč iskati še dlje v preteklost.

Žaga venecijanka

Ohranjeno je tudi staro hišno ime – pri Medvedu. Iz prostorne obokane veže je desno vhod v glavni kmečki bivalni prostor, v »hišo« z izjemno lepim tramovnim stropom. Od tu je prehod v kamro. Kuhinja je bila nekdanj obokana in »črna«, iz nje je imela gospodinja skozi prehod v hlev kratko pot za oskrbo domače živine. Iz veže se vrata odpirajo v manjši »štiblc« (danes bi mu rekli kar vzdana omara), kjer je ohranjena vodna črpalka, da ni bilo treba po vodo k bližnjemu vodnjaku na dvorišče, kar govori v prid iznajdljivosti nekdanjih lastnikov. Levo od veže je tudi prostor za opravljanje raznih popravil kmečkega orodja in za drobna dela, kjer je ohranjena še množica predmetov. V nadstropju se ponovi enaka razdelitev prostorov.

Bližnja kašča je nastala leta 1750, kar je vklesano v njen kamniti portal, in tudi zato lahko sklepamo, da je pred kaščo morala obstajati hiša.

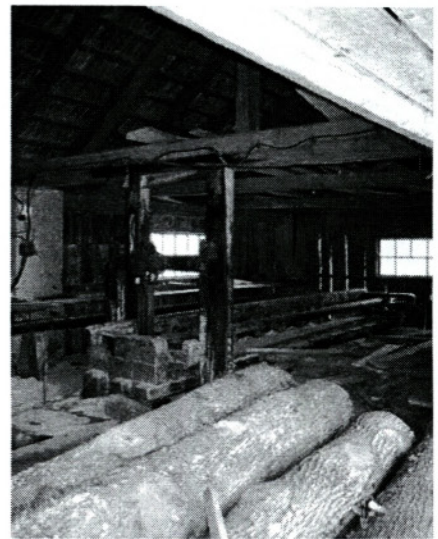
Žaga venecijanka je bila leta 1958 prva v vasi in tako kot nekdanj tudi danes pomeni dodaten dohodek za kmetijo.

Kozolec, nastal leta 1878, je značilni predstavnik notranjskih kozolcev topolarjev s kamnitimi čokatimi stebri in gladko zapaženimi zatrepi.

Celotna domačija ima s svojo arhaično arhitekturno podobo in z bogato in raznoliko hišno opremo neprecenljivo kulturno vrednost. Le upamo lahko, da bodo gospodarji znali to ceniti in ohraniti mladim rodovom. Morda bodo imeli pogum in predvsem sredstva, ne le za

vzdrževanje ampak tudi že za potrebno obnovo objektov, ki bi

lahko obogatili že utečeno dodatno ponudbo kmetije odprtih vrat tako, da bi se lahko njihovi obiskovalci po okušanju domačih dobrotah tudi stisnili k stari krušni peči in legli v postelje.

Žaga venecijanka

Kašča z letnico 1750 (vse foto: D. Pediček Terseglav)

Damjana Pediček Terseglav

univ. dipl. etnologinja

Zavod za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Ljubljana

KONČNO JE TU POLETJE

Rosa canina

21. junija smo tako končno dočakali prvi poletni dan, to je tudi dan, ko nastopi enakonočje, torej sta dan in noč enako dolga. Poletje je čas dopustov, čas sonca in s tem povezanih opravil, kot so košnja, obdelovanje vrta in podobno ...

Verjetno najpomembnejši praznik poletja je **kres**. Dan, ko je sonce najvišje, je 24. junij, 23. junija pa je kresni večer in hkrati rojstni dan Janeza Krstnika. Cerkev v Hotedršici je posvečena prav Janezu Krstniku. Star rek »o kresi se dan obesi« pove, da se dan začne ponovno krajšati. Praznovanja tega dne so bila nekoč zelo razširjena, tudi na Ravniku. Zanje je bila značilna skrivnostnost. Nanašala se je na to, da je začelo sonce tega dne ugašati. Ravno zato je bil v kresnem času glavni motiv številnih šeg ogenj, ki naj bi pomagal ugašajočemu soncu. Od tega se je nato ohranilo le kurjenje kresov in zbiranje ljudi ob njih. Ponekod so še vedno v navadi skakanje čez

oganj in razne igre. Ves namen pa je bil, da bi človeku stik z ognjem omogočil obrambo pred zlimi silami in demoni. Ponekod se je ohranil običaj kurjenja kresa, vendar je namenjen predvsem druženju. Pa naj omenim še eno zanimivost v zvezi s praznikom sv. Janeza Krstnika. Kresna noč je v sebi nosila tudi svojevrstno moč, verjetno bi se našel še kdo, ki ji pripisuje poseben pomen. Rože in zelišča, nabrani na ta dan, naj bi bili nekaj posebnega. Kresnice (šentjanževke ali ivanjščice) in praproti, nabrane v kresni noči med enajsto in dvanajsto uro, naj bi imele res posebno in magično moč. Kdor je v tem času nabral praprotno seme, so se mu zgodile same dobre stvari ... Predlagam, da letos to sami poskusite in nam potem sporočite, ali je v večeru res kaj magičnega.

Foto: R. Brus

Gotovo pa je **24. junij** najpomembnejši dan za vse šolarje. Dan, ko lahko za nekaj mesecev pozabijo na skrbi (no, vsaj tisti, ki so bili čez leto pridni), rečejo šoli adijo in se prepustijo poletnim užitkom.

Le nekaj dni zatem (žal je to na nedeljo, zato dan ne bo dela prost) pa sledi **dan državnosti**. Naša samostojna državica letos praznuje že petnajsto obletnico.

V poletnem času sledita še dva cerkvena praznika. Tokrat bomo imeli nekoliko podaljšan vikend, saj je v petek, 15. 8., praznik **veliki šmaren**, ki je spomin na Marijino smrt in vnebovzetje. 8. september pa je spomin na Marijino rojstvo, oziroma **mali šmaren**. Včasih je predvsem veliki šmaren veljal za zelo pomemben praznik. Tega dne se niti kače niso smele plaziti po tleh in so se umaknile na drevesa. Zato so ljudem na ta dan odsvetovali plezanje po drevesih.

Glede na to, da je poletje čas dopustov, pa bi v imenu celotnega uredništva vsem zaželela čim lepši in nepozaben dopust. Pa se potem jeseni priporočamo za kakšen utrinek z dopusta.

Poleti pa mnogi skrbijo za svojo linijo, zato sem se odločila, da vam podam tudi lahek recept. Večino sestavin si lahko nabereite kar na vrtu.

PISANA ZELENJAVNA PONEV

Sestavine:	250 g masla
1 čebula	sol, črni poper
1 strok česna	100 ml črnega vina
2 srednje veliki bučki	1 kozarec paradižnikove omake
1 rdeča in 1 zelena paprika	1 šopek bazilike
125 g graha	

Čebulo in česen olupimo in narežemo na majhne kocke. Ostalo zelenjavo očistimo in operemo. Bučke narežemo na rezine, papriko pa na kocke. V ponvi segrejemo maslo in na njem dušimo čebulo in česen. Dodamo bučke in papriko in vse skupaj med mešanjem dušimo 3 minute. Nato dodamo še grah in dušimo še 3 minute. Zelenjavo začинimo, zalijemo z vinom in zavremo. Primešamo paradižnikovo omako. Vse skupaj nekoliko pogrejemo in potresemo z baziliko.

Urša N.

ČESTITKE

- MILENA AMON z Ravnika 11a bo lahko 2. 7. upihnila vseh 45 svečk, ki jih je dočakala. Ob tem upamo, da se ji bodo uresničile vse želje.
- Vse najboljše lahko voščimo tudi MITJI PETRIČU in njegovi hčeri JULIJI, ki bo 13. 7. dopolnila 12 let, Mitja pa bo svoj 49. rojstni dan praznoval 22. 7. Želimo jima veliko zdravja, sreče ter izpolnitev vseh želja.
- Na Ravniku številka 10 živi štiričlanska družina. En član te družine ima rojstni dan poleti. To je DOMEN BRUS, ki se bo 7. 8. lahko pohvalil s 14. leti. Želimo mu še veliko uspehov ter uresničitve vseh želja.
- 13. avgusta pa bo 27. rojstni dan praznoval PETER KAVČIČ z Ravnika 3. Želimo mu vse dobro in naj se mu izpolni, kar si zelo želi.
- Za SNEŽKO ISTENIČ bo 22. 8. dan, ko bo dopolnila okroglo številko svojega življenja. Na ta dan bo dočakala 40. rojstni dan. Ob tem ji želimo še veliko zdravja, sreče ter dobre volje.
- Na zadnji julijski dan, torej 30. 8., bo IVA ISTENIČ dopolnila 55 let. Ob prazniku ji želimo še veliko zdravja in izpolnitev vseh želja.
- 17. 9. je dan, ko bo ANDREJA KORENČ dopolnila 26. let. Želimo ji veliko zdravja, sreče in ljubezni.
- Najmlajša članica družine Nagode iz Ravnika 7 je SABINA NAGODE, ki bo svojih 10 let dočakala 17. 9. Želimo ji še veliko zdravja ter dobre volje.
- BLAŽ RUPNIK in VID ZELENC sta na svet prijokala 9. 9. Vid bo na ta dan upihnil prvo svečko, Blaž pa bo dopolnil 24. let. Želimo jima še veliko zdravja in uresničitve vseh želja.
- URŠA NAGODE bo 16. 9. dopolnila 20. let. Želimo ji veliko uspehov zdravja ter ljubezni.

Pripravila Polona Nagode

PAŠNIŠTVO NA RAVNIKU

Foto R. Brus

Pašništvo se je na Ravniku začelo leta 1981. Takrat so kmetijski svetovalci pomagali razdeliti pašnike na čredinke in svetovali pri postavitvi ograje. Še danes poteka večina ograj tako kot pred petindvajsetimi leti. Ograja je imela štiri močne žice, danes se dela le z dvema žicama, ali celo samo z eno, če se pasejo krave brez telet. Starejši ljudje se spominjajo, da so na začetku živali gonili v hlev, ko je deževalo, saj so mislili, da se bodo prehladile. Potem so jim svetovalci povedali, da so živali lahko na paši tudi v dežju. Spominjajo se tudi, kako ponoči niso mogli spati, ker so se bali, da bo živina pobegnila in se zgubila.

Na Ravniku je sedaj 7 kmetij. Živina se pase na šestih kmetijah, nekaj travnikov je oddanih v najem. Čas paše je približno od začetka maja do prvih dni novembra in je odvisen od vremenskih razmer in velikosti trave. Na predelih, kjer zraste veliko trave in so bolj ravninski, kmetje tudi kosijo. Pašniki so razdeljeni v čredinke, ki so urejene tako, da se v nekaterih čredinkah kosi dvakrat, nato so namenjene paši, v drugih se kosi le enkrat, ostale so namenjene zgolj paši. Le travniki, ki so od hleva preveč oddaljeni, po košnji samevajo.

Pri Korenču in pri Urbanovcu, kjer oddajajo mleko, hodijo na pašo večinoma le krave in telice. Vsak večer jih kmetje priženejo nazaj v hlev in pomolzejo. Na štirih kmetijah redijo krave dojljke, tako da je na paši vsa živina celih šest mesecev, razen pri Blažu, kjer se bikci pasejo le do enega leta starosti. Včasih je potrebno pomagati teletom, da se v prvih dneh na paši navadijo sami sesati.

Pri Plešnarju imajo 10 ha pašnikov, pri Tomažku 17, pri Korenču 15, pri Gubinu 18, pri Blaž 22 in pri Urbanovcu 20 ha.

Ko sem se pogovarjala z ravniškimi kmeti in kmeticami, so mi le-ti povedali tudi nekaj zanimivosti s paše. Plešnarjevo lvo je nekoč napadel bik in jo vrgel v zrak. Ko jo je hotel še enkrat napasti, so ga odgnali mimoidoči. Tomažkovi se spominjajo dogodka, ko si je tele ob porodu zlomil nogo. Naredili so mu mavec in ga v hlevu zdravili toliko časa, da si je malo opomogel, nato pa je kar z mavcem šel na pašo. Pri Gubinu se spominjajo, kako jim je živina enkrat pobegnila v Novi Svet. Pri Urbanovcu sta pred leti pobegnila dva

bikca. Iskali so ju tri tedne. Pomagali so tudi nekateri Ravničani. Nekega dne pa sta zamukala pred hlevskimi vrati.

Tomažkovi imajo ekološko kmetijo. To pomeni, da živino redijo brez krmil in travo gnojijo samo s hlevskim gnojem. Čez poletje imajo vso živino cel dan na paši. Pozimi pa jih spuščajo na prosto vsak drugi dan. Razlika med tem, ko še niso imeli ekološke kmetije in zdaj, je v tem, da sedaj na isti površini redijo manj živine kot prej, saj trava ni tako velika, ker je ne gnojijo z umetnim gnojem.

Pašništvo ima dobre pa tudi slabe lastnosti. Dobro je, ker imajo kmetje manj dela - ni jim treba kositi bolj strmih terenov, živali same pognojijo zemljo z iztrebki, predvsem pa so živali bolj zdrave. Kmetje pa morajo redno in skrbno opazovati živino, saj se lahko zgodi, da kakšna žival zbolí in če tega pravočasno ne opazijo, lahko tudi pogine.

Metka Petrič

VICI

"Zelo sem nezadovoljen s svojo plačo in sploh ne vem, kaj naj storim!"

"Si poskusil s prekinitvijo dela, s štrajkom?"

"Sem, cel mesec, pa ni nihče opazil!"

Odvetnik je poklical svojo stranko:

"Žal vam moram sporočiti, da je bila moja obramba pred sodiščem zastoj!"

"Super! Sem že mislil, da boste hoteli honorar!"

"Moja žena ni čisto pri pravi. V stanovanju ima petdeset mačk. Smrad je tak, da je nemogoče dihati!"

"Pa prezračí stanovanje!"

"To pa ne. Lahko mi uide mojih sto golobov!"

Profesor: "Midva se pa že poznavata, kajne?"

Študent: "Da, lani sem bil na izpitu. Takrat mi je spodletelo."

Profesor: "No, ja, bo šlo pa danes bolj gladko. Se spomnite, kakšno je bilo lani moje prvo vprašanje?"

Študent: "Midva se pa že poznavata, kajne?"

(Pripravila Hana Brus)

ZVONJENJE JE BILO POMEMBNO ZA ŽIVLJENJE

Dani se, cerkev sv. Barbare se sveti v jutranji zarji, prve ptice se oglašajo in z njimi pojejo zvonovi. Počasi se začneja brzica vsakdana. Ravničani hitijo po opravilih, danes še hitreje, ker se zopet pripravlja nevihta. Trava je končno pokošena, naokoli se širi vonj raznobarnih cvetic, ki drami lakoto po opravljenem delu. In glej, zazvoni, dekleta s polnimi košarami hitijo v reber. Hrana napolni želodce in navda z novimi močmi. Dan se počasi preveša v noč. V tem večeru bijejo zadnji zvonovi, ki kličejo k počitku. Delo je opravljeno, teleta so v hlevu, otroci umiti. Minil je še en poln, pisan, umirjen dan. Po večernih zvonovih je zaspala vsa vas.

Včasih je na Ravniku zvonilo trikrat na dan: zjutraj, opoldne in zvečer - avemarijo, ura zvonjenja se je navezovala na letni čas. Ponavadi je zvečer pozvonilo, ko je padel mrak, najkasneje ob sedmi uri. Zvonilo se je z velikim zvonom. Zadnja ura se je zvonila z malim zvonom, t. i. *navčkom*, za žensko dvakrat s presledki, za moškega trikrat s presledki. Navček zveni drugače od velikega zvona, zveni enakomerno in žalostno, kot je žalostna smrt.

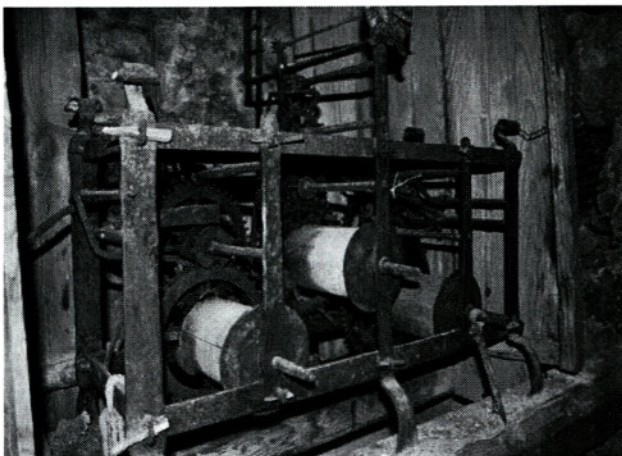
Treba je namreč ločevati med *zvonjenjem* in *pritrkavanjem* (Ravničani mu pravijo *penkanje*), saj se je uporabljalo za različne priložnosti. Pritrkavanje je pomenilo vabilo k maši ter svečanostim in je potekalo v zvoniku samem. Pritrkavanje je udarjanje z žvenkljem ali kembljem (pogovorno *bingljem*) ob zvon in ustvarja večtaktne melodije. Zanj so bili potrebni vsaj trije ljudje, eden je zvonil prosto z velikim zvonom, druga dva pa sta z žvenkljem, ki sta si ga prilagodila in navezala na roko, ustvarjala različne melodije. Samo zvonjenje morata ustvarjati dva, ki stojita pod zvonikom ter lovita znano melodijo bim-bam-bom.

Na Ravniku so trije zvonovi: veliki, mali in srednji, v tem zaporedju se tudi zvoni z njimi. Vsak zvon je posvečen enemu oltarju oziroma svetniku oltarja: Barbari, Florijanu in Frančišku. Na zvonovih lahko preberemo, da je veliki zvon posvečen sv. Barbari, napis pravi: SV. BARBARA, STOJ SVOJIM DOBROTNIKOM NA STRANI OB SMRTNI URI, izdelan je bil leta 1930 v Ljubljani, izdelovalec Strojne tovarne in livarne Ljubljana, 1930, serijska številka 2315. Na tem zvonu piše tudi: SV. TROJICA, VSAKI MILODAR STOTERO POVRNI! Na srednjem zvonu piše: SVETA MALA CVETKA, PROSI BOGA ZA NJE! in je posvečen sv. Florijanu. Izdelan je bil prav tako leta 1930 v Ljubljani, izdelovalec Strojne tovarne in livarne Ljubljana, 1930, serijska številka 2316. Mali zvon je najstarejši, na njem so tudi napisi v latinščini, nekateri slabše čitljivi, zato letnica izdelave ni jasna, na zvonu pa sta odtisnjeni letnici 1630 in 1728. Ta zvon je posvečen sv. Frančišku, kar tudi piše na njem.

Pod ravniški zvon spada še Spodnji Novi Svet in ko kdo tam umre, se mu še danes zvoni. Za druge pa je bilo treba plačati.

Nekoč je bil najpomembnejša oseba pri zvonjenju mežnar, ki je živel v mežnarji (po ravniško mežniji). Bil je nepogrešljiv za nemoten potek življenja na vasi. Včasih je bil prav on tisti, ki je z zvonjenjem klical k vstajanju, kosilu, počitku ter maši. Zvonjenje je bilo tudi ključnega pomena ob nesrečah, nevihtah in požarih (še ko je leta 1983 zagorel pri Plešnarju kozolec, je tudi Andrej tekel zvonit na pomoč). Ob nesrečah se je zvonilo čim bolj mešano, kar je opozarjalo na nevarnost.

Na Ravniku je bila navada, da je vsaka domačija, razen dveh, dala mežnarju v obdelovanje nekaj zemlje. Od preostalih dveh je ena poskrbela za oranje in spravilo pridelkov (to je bil ponavadi Grižar), domačija pri Plešnarju pa mu je morala dati na razpolago kozolec za sušenje žit in trave ter za pridelke. Mežnarjevo delo je bilo zvonjenje trikrat na dan, ob mašah in drugih priložnostih. Tudi ura je morala pravilno delovati, vsakih 24 ur jo je moral naviti, vsakih štirinajst dni pa premazati celoten mehanizem ure. Mežnar je moral tudi čistiti in skrbeti za cerkev ter organizirati vsa potrebna popravila.

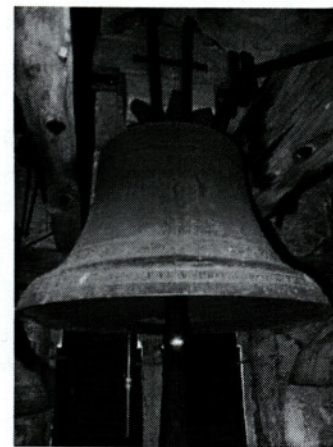
Mehanizem ure v zvoniku (vse foto: R. Brus)

Vsaka dva meseca ali vsaj štirikrat na leto je moral prezračiti vse prte in duhovniške obleke.

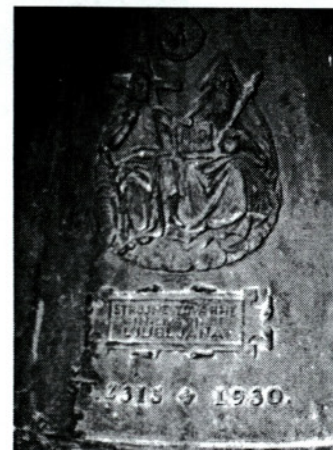
Domačini se spomnijo, da je bil leta 1956 mežnar Janez Petkovšek – Grižarjev, ki je bil poročen z Balantinovo iz Hotedršice. Zakonca sta bila mežnarja na Ravniku petdeset let in sta obletnico praznovala pri Plešnarju. Ko sta se odselila v Laze, sta ju nekaj časa nadomeščala Franc in Dora Moroz. Zadnji mežnar pa je bil Janez Pokljukar z Gorenjske, vendar le kratek čas, saj je prišel l. 1971, naslednje leto je že umrl. Potem sta po potrebi zvonila Slavka in Stanko Nagode – Tomaškova, kasneje Plešnarjeva Franciška s Stankotom. Sedaj pa za posebne priložnosti k zvonovom skočita Milena in Cveto Nagode, včasih radi poprimejo zanje tudi pritrkovalci iz Hotedršice. Tisti, ki imajo tenko uho, vedo povedati, da blagozvočni ravniški zvonovi ustvarjajo posebne mile napeve, napeve, ki počasi izginjajo...

Nives Kovač

Pri pripravi zapisa so sodelovali: Milena in Cveto Nagode, Amalija Petrič, Franciška Istenič in Ivan Nagode.

Srednji zvon, posvečen sv. Florijanu

Napis na velikem zvonu s serijsko številko in letnico izdelave

ZDRAVILNA ZELIŠČA

Pred nami je nov letni čas, poletje, in za nabiralce eden izmed najbolj bogatih letnih časov.

NAVADNI RMAN (*Achillea millefolium*)

Botanika: je trajna zelika. Plazeča se korenika požene spomladi najprej pritlične liste, pozneje steblo. Le-to je valjasto, gladko in strženasto, golo ali dlakavo. 10-80 cm visoko steblo ima sprva svetle liste, ki kmalu temno pozelenijo. Na vrhu stebela so cvetni koški, ki jih obdaja svetlo rumeno zeleni ali svetlo rjavi listi. Plodovi so podolgovati, srebrno sivi.

Vonj in okus: cvetovi in listi diše svojevrstno

nežno in dišavno. Okus je rezek, trpek, dišaven.

Nahajališče: na Ravniku ga najdemo po skoraj vseh travnikih, ob gozdu, na njivah in na pašnikih.

Zdravilnost: redno uživanje svežega rmanovega soka zmanjšuje ali celo odpravlja bolečine, ki izvirajo iz okvare srčne mišice ali angine pectoris. Ker rman izboljšuje in čisti kri, pripomore s tem tudi, da se hitro zmanjšajo vse težave protinskega in revmatičnega značaja, če se seveda bolnik ravna po vseh zdravnikovih navodilih.

Poparek: Rmanov čaj pripravimo tako, da vržemo 10 do 20 ščepecev listov in cvetov v pol litra vode. Skuhamo toliko čaja, kolikor ga potrebujemo, kajti sicer na svetlobi počrni in se skvari. Priporočamo 2 do 3 skodelice na dan, kot krepčilni napitek, pomirilo in čistilo za kri. Če gre za živčno obolenje, dodajte čaju nekaj lističev melise in ščepec kamiličnih cvetov.

ŠENTJANŽEVKA (*Hypericum perforatum*)

Botanika: je trajna, spodaj nekoliko olesenela in razraščena do 70 cm visoka zelika. Stebla imajo po dve vzdolžni rebri. Nasprotni jajčasti listi so brez pecljev in so posejani z mnogimi prosojnimi pikicami. Rumeni cvetovi so v socvetju na koncu poganjkov. Če mečkamo cvete med prsti, se izceja krvavo rdeč sok, ki izhaja od rdeče smole. Plod je glavica.

Vonj in okus: cvetovi imajo rahel balzamor vonj in smolnat, grenak, nekoliko trpek okus.

Nahajališče: v naših krajih jo najdemo na

travnikih in ob gozdovih. Raste predvsem na apnenih tleh.

Zdravilnost: čaj iz listov in cvetov deluje protidepresivno, pomaga pri histerijah, potrtosti, glavobolih in nespečnosti, zdravi kri, ledvice in mehur. Učinkovitost izboljšamo z dodatkom rmana. Učinkovine šentjanževke delujejo na hormonske žleze, zato je čaj primeren za lajšanje težav v menstruaciji in menopavzi, čaj se pije po prenapornem psihičnem delu, daje se otrokom, ki jih pogosto mučijo strahovi in močijo posteljo. Najbolj pogosta je zunanja uporaba šentjanževke: olje, kreme in drugi

pripravki se z veliko uspeha uporabljajo pri opeklinah, oteklinah, pri oskrbi manjših ran, udarnin in zvinov, z masažo in vtiranjem lajša težave pri revmi, dobro se obnese pri masaži hrbtenice, obrabljenih vretencih in sklepih, lajša pa tudi težave pri pikih žuželk.

Priprava olja: Šentjanževo cvetje in listje damo v primerno stekleno posodo. Prelijemo s štirikratno količino olivnega ali drugega kakovostnega hladno stiskanega olja. Posodo zapremo in postavimo na toplo mesto. Občasno vsebino pretresemo. Nekje po treh tednih dobi olje značilno rdečkasto barvo. Precedimo skozi krpo in ostanke dobro ožmemo. Prelijemo v manjše stekleničke, ki jih dobro zapremo in shranimo na temno, hladno mesto. Tako pridobimo eno najboljših domačih zdravil, ki ohrani svojo zdravilnost do dveh let.

Ime rastline	Julij	avgust	September
ARNIKA	cvet, cveteča zel brez korenin		korenina
ČRNA DETELJA	cvet, cveteča zel brez korenin	cvet, cveteča zel brez korenin	cvet, cveteča zel brez korenin
HRAST	listi	listi	zreli plodovi
NAVADNI JAGODNJAK	listi, zreli plodovi	zreli plodovi	
VELIKI JESEN	listi, deli skorje		
KAMILICA	listi, cvetovi	listi, cvetovi	
KOPRIVA	korenine, listi		
LIPA	cvet		seme
MACESEN	listi, smola, deli skorje	listi, smola, deli skorje	
MELISA	cveteča zel brez korenin	cveteča zel brez korenin	listi
NAVADNA MARJETICA	cvet, listi	cvet, listi	
OGNJIČ	cvet, listi	cvet, listi	cvet, listi
OREH	nezreli plodovi		nezreli plodovi
NJIVSKA PRESLICA	zel pred cvetenjem	zel pred cvetenjem	zel pred cvetenjem
NAVADNI RMAN	cvet, cveteča zel brez korenin	cvet, cveteča zel brez korenin	
SIVKA	cvet, listi, cveteča zel brez korenin	cvet, listi, cveteča zel brez korenin	
NAVADNI SLEZ	cvet, seme	seme	seme, listi
ŠENTJANŽEVKA	cveteča zel brez korenin, cvet	cveteča zel brez korenin, cvet, seme	seme
ŠIPEK	cvetni listi		
TRPOTEC	listi	listi	listi
ZAJČJA DETELJICA	cveteča zel brez korenin		

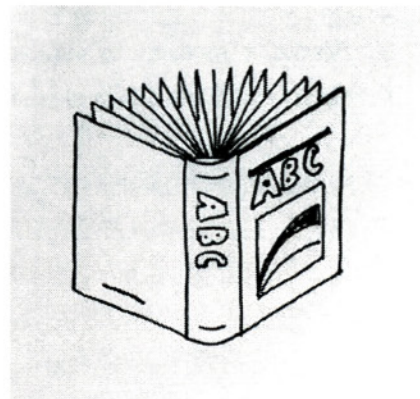
Za konec pa še ena misel: Zdravilo je svetel klic k izhodu iz temnega hodnika. Kdor mu ne prisluhne, ga pogoltne tema. Kdor se naveže nanj, ne ugleda ljubega obličja. Zdravilo je sredstvo, zdravje je cilj.

Špela Nagode

LITERARNI KOTIČEK

*Se še spomniš kako je,
ležati v dvoje,
na kupu sena v družbi lune in zvezd?
Se spomniš čigave, so bile tiste krave,
zjutraj so tebi pojedle klobuk ...*

(Z. Predin)

Ravnik je sedaj poln vonja pokošenih trav, ki ga prav razkošno trosi naokoli topli jugozahodnik. Veter, ki prinaša morje. Tukaj gori se včasih prav bohotno ponuja v nosnice in omamlja čute.

Morje – spominjam se dopustovanja na Velem Lošinj, ko smo se štiričlanska družina naložili v »peglezna«, uradno fiat 126 ali po domače »bolhco«, in odšli na morje. Bila sem še zelo majhna, spominjam se samo določenih odsekov, ki se vedno vrstijo kot film: avta, v katerem smo bili kot sardine, apartmaja, kjer smo stanovali (bil je poln preprog), poti do morja (ki je bila obraščena s sladkimi robidami, ki smo jih smukali, čeprav so nam starši prepovedovali – češ, da so polulane), vonja, ki se je širil od rastlin, kasneje sem si ga osmislila in se mi je za vedno priljubil. Da ne bi govorila še o sendvičih na plaži s salamo in pingo sokom ter modrimi ustnicami po predolgem namakanju v vodi in o vsemu udobju otroštva.

Zato včasih, kakšen večer, ko piha jugozahodnik, ki tu gori prinaša meni ljub vonj, pomislim, vedno večkrat pomislim, da se bom kar odpravila ...

Izpod ravniških peres

Otroške pisave

MUCA SE ŽENI

*Se muca rada bi možila,
čez plot je očka šla iskat,
želi si imeti naraščaj
in v hiši veseli direndaj.*

*Zgodilo natanko se je tako,
kar želela muca je zelo,
skotila je muce tri,
pri hiši zdaj miru več ni.*

*Se muca rada igra,
nobenega reda ne pozna,
če več stvari navzkriž leži,
se naša muca veseli.*

OTOŽNI OBLAČEK

*Mali otožni oblaček,
kaj pa ti tako
otožno točiš solze
na ravniško zemljo?*

*Sonce svetlo prekrivaš,
da na zemlji spet je vse hladno
in mrzlo ter žalostno.*

(Sabina Nagode)

ELZA SI USTVARJA PRAVLJIČNI SVET IN OB TEM SPOZNA ŠE VILMO

(literarna nadaljevanka za stare in mlade)

Mati Elizabeta je Elzi ob večerih rada prebirala pravljice. Všeč so ji bile pravljice *Motovilka*, *Rdeča kapica*, *Volk in sedem kozličkov*, nadvse ni marala pravljice *Janko in Metka*, ker se ji je zdela kruta in je večkrat ob njej potočila kakšno solzo - kako lahko pusti mati svoja otroka sredi gozda, majhna otroka puščena na milost ali nemilost? Zelo so ji bile všeč tudi antične pripovedke, ki so pripovedovale o vseh tistih številnih izklesanih bogovih, ki so

živeli na Olimpu. Izmed vseh, kar jih je slišala, pa je bila Elzi najbolj všeč pravljica *Žabji kralj*. V svoji zeleni glavi je modro razmišljala o tem, kakšne barve je bila žoga, ki je padla v vodnjak, zakaj kraljična ni hotela poljubiti prelepega žabona, ki je bil prijazen z njo? Da se ji je zdel odvraten? Da žabe niso lepe?! Razmišljala je tudi o vodnjaku, kako globoka je voda v njem in bi se upala skočiti vanj. Ali kdo prebiva v vodnjaku?

Kar ni mogla nehati postavljati vprašanj, na katere je oče Alfonzo skoraj vedno odgovoril »ne vem« in potem še »Elza, ti imaš prebujno domišljijo, v realnem svetu je vse drugače«.

Vendar se je odločila. Ker je bila malce, prav malceno samosvoja in svojeglava se je odločila, da bo sama prišla stvarem do dna. Ali bolje rečeno, vodnjaku do dna. In tako se je nekega dne majhna zelena žaba odpravila na potep - ne da bi povedala staršem ...

Dolgo, res dolgo je hodila po deželi Močvarski, prebrodila cele milje, skakala čez ogromne luže, kaj luže, oceane (vsaj tako se ji je zdelo), bila lačna in osamljena in to vse zato, da bi našla vodnjak. Njene majcene zelene nožice so bile ranjene, ko je naposled ugledala prav takega, kot ga je opisovala njena najljubša pravljica.

Izpod trnja in ruševin se je dvigoval bel, marmorni vodnjak, prepreden s čudovito dišečimi vrtnicami in jasmynom. Poleg njega je stal izklesan kip boginje Afrodite, ki je držala v naročju sovo, ki je bila vsa pozelenela od minulega časa, in Elzi se je to zdelo prav fino. Tako zeleno. Tako domače. Po pravici povedano, kar dol je padla od navdušenja.

Potem se mu je prav počasi približala in pokukala vanj. V odgovor ji je zasijala njena podoba. Malce se je pobožala po velikih ustih, nato pa, ojoj, groza, na glavi je opazila dva dolga rogova. V naslednjem trenutku se je iznad nje dvignilo največje in najbolj veličastno bitje, ki ga je kdaj koli videla. To bitje je imelo najdaljše trepalnice na svetu in z njimi je tako očarljivo mežikalo, da se ga sploh ni bala. Potem se je zaslišal še gromki *muuuuu* in Elza se je stisnila vase ter prekrizala prste. Kar bo, pač bo. Nato je iz muja zagrmelo, iz ogromnega telesa je zabobnelo: »Vilma«. In Elzica, majcena, pogumna Elzica je drobno rekla: »Elza«.

V tistem trenutku je sonce zašlo za hribi, Elzi pa se je zazdelo, da je v vodnjak padla velika rdeča žoga. Takrat je bilo za vedno sklenjeno prijateljstvo med neustrašno žabo Elzo in materinsko kravo Vilmo. (se nadaljuje)

(N. K.)

MEDVEDJE ZGODBE - NATEČAJ

Ravniška sapca razpisuje 1. literarni natečaj za *Medvedjo zgodbo*. Opišite svoje strašne, neumne, komaj resnične dogodivščine. Če so povezane z Ravnikom, še bolje.

Zgodbo, ki naj ne bo daljša od dveh tipkanih strani, pošljite do **20. novembra 2006** na uredništvo RS (Ravnik 10, 1372 Hotedršica, s pripisom - za natečaj), podpisana naj bo samo s šifro. V priloženi, zalepljeni kuverti pa napišite, kdo se skriva po šifro.

Najboljše zgodbe bomo nagradili in objavili v zimski številki RS.

O RAVNIŠKI SVETI BARBARI (3. del)

Po zapiskih, ki so nastali ob obisku dr. Ferdinanda Šerbelja

V 17. stoletju so cerkev sv. Barbare obogatili, dozidali so ji kapelo sv. Frančiška Ksaverija. Ta je iz obdobja prve barokizacije, štukature so značilne za Selško in Poljansko dolino. Sv. Frančišek Ksaverij goduje 3. decembra, častiti pa so ga začeli šele v 17. stoletju. Spodaj na oltarju je njegov grob. Na desni strani stoji sv. Ignacij Liojski, nad njim apostol, a mu manjka atribut. Na levi stoji škof, ki mu prav tako manjka atribut. V atiki je na sredini sv. Andrej, goduje 29. novembra, desno sv. Janez Nepomuk, levo pa svetnica, ki pa ji spet manjka atribut.

Celoten oltar je mizarsko delo, okrasje pa je najbrž prineseno z različnih oltarjev.

Hkrati s kapelo sv. Frančiška je bila cerkvi dodana tudi južna zakristija. Druga zakristija, severna, pa je iz 19. stoletja, in vprašanje je, zakaj so jo dozidali.

(I. K. B.)

Oltar sv. Frančiška Ksaverija (foto: R. Brus)

MOJI MALI RAZVAJENI ZAJČKI

Moji mali razvajeni zajčki živijo na Ravniku 12. Vsi so debeli, živahni, hitri, poskočni, kdaj pa tudi prestrašeni in tudi hitri seveda! Vsaka skupinica ima svoj zajčnik, ki ga dobro varuje. Vsi so še kar pridni.

V prvem zajčniku stanuje zajklja Uhica. Ona je zelo živahna. Če si poreden, te ugrizne, pa čeprav je najbolj ubogljiva. Ima kosmato sivkast kožuh. Lahko pa se pohvali s svojimi belimi nogami. Sprašujem se, kako le ima bele noge??? Ali si je obula bele nogavičke ... ali pa je stopila v moko!? Tudi glavica je siva, le po sredini ima belo liso. Ima navzdol viseče uhlje. Seveda pa ima moja Uhica tudi nekaj sosedov. V drugem zajčniku ima dom sedem malih zajčkov in njihova mama Črnobelka. Dva med temi zajčki sta črna, drugi pa so bele, sive ter črne barve. Njihova mama ima veliko dela, saj so zelo radovedni in bi ves čas le iskali, zato sem vse poimenoval kar raziskovalci. To so moji zajčki!

Besedilo in fotografija: Urban Nagode

VICI

V zobozdravstveni ordinaciji mati zaman prepričuje sina, ki sedi na stolu za paciente:

"Daj, bodi priden in odpri usta, da bo doktor prišel do svojih prstov!"

Nervozen moški se je sprehajal pred porodno sobo. Končno je k njemu pristopila babica in moški jo je vprašal:

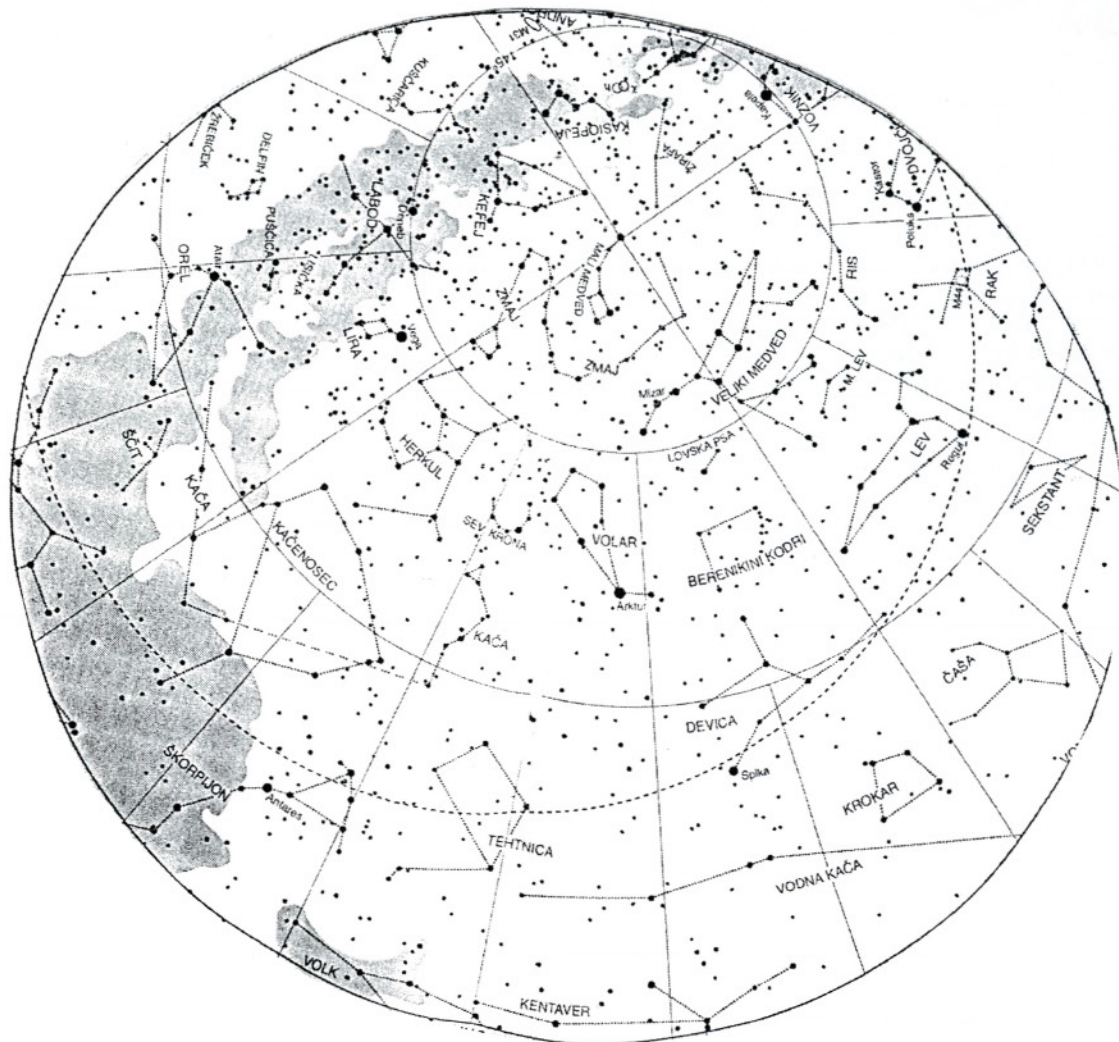
"No, kaj je?"

"Hčerko imate, gospod!"

"Kaj pa moja žena?"

"Tudi ona ima hčerko!"

Junjske noči so tople, a za opazovanje nočnega neba kratke, saj je zares temno le tri ure. Najprej poiščemo Severnico (v Malem medvedu oziroma Malem vozu). Če lažje najdemo Veliki voz (Velikega medveda), zadnjo stranico voza petkrat podaljšamo in »pridemo« do Severnice. Ne moremo

Na sliki je nočno nebo, ki ga bomo videli konec junija okrog 22. ure.

je zgrešiti, saj je najsvetlejša zvezda na tem delu neba. Njen izsev je 2100-krat večji od izseva našega Sonca, oddaljena pa je 432 svetlobnih let. To pomeni, da je podoba Severnice, ki jo vidimo danes, v bistvu podoba izpred 432 let. Če podaljšamo rep Velikega medveda oziroma oje Velikega voza, pridemo do ozvezdja Volar, na jugu katerega je oranžna zvezda Arktur, ki je tretja najsvetlejša zvezda na nebu in najsvetlejša zvezda na severni nebesni polobli. Je ena nam najbližjih zvezd, oddaljena je »le« 37 svetlobnih let, to je približno 4000 milijard kilometrov. Njen izsev je 115-krat močnejši od Sonca, ker pa je nam bližje kot Severnica, jo vidimo kot svetlejšo zvezdo.

Poleti so v bližini Zemlje močni meteorski tokovi. Ob zori lahko kakšnega meteorja vidi tudi vztrajen opazovalec in upa na izpolnjenje svoje želje ob zvezdnem utrinku (kot rečemo svetlemu preblisku na nebu, ko meteor prileti v Zemljino ozračje in se zaradi trenja segreva).

Med planeti sta v tem letnem času najugodnejša za opazovanje Jupiter v ozvezdju Tehtnice in Pluton med ozvezdjem Strelec in Kača.

Pred kratkim je pri založbi Narava izšla odlična knjiga Astronomija (prevod iz nemščine). Predstavlja lep in celovit opis vseh področij astronomije, primerna je za ljubitelje in tudi resne opazovalce neba. Cena je 5900 SIT, naročite jo lahko tudi na naslov info@narava.si.

MOJ PRIJATELJ BUČKO

Vsak dan jih srečujemo. Povsod so, naj bo to v domači kuhinji, na polju, v grmovju. Eni spletajo umetne mreže, drugi raztegnejo samo eno nit od grma do grma, tretji s pomočjo svojega proizvoda celo letijo. Najdemo jih na vodi, kjer s pomočjo zračnih mehurčkov elegantno in hitro drsajo.

Kako nas včasih razjezi pajčevina, ki se nam zoprno oprime obraza, ko rinemo skozi grmovje ali kaj iščemo v kakšnem temačnem kotu. Kar srh nas spreleti. Pa vendar jim delamo veliko krivico. Nič nam niso nevarni. No, skoraj nič. Nevaren nam je samo eden izmed njih. To je črna vdova, ki jo najdemo ob morju v Istri, Dalmaciji in jadranskih otokih. Najraje se skriva v starih kamnitih grobljah, sprhlj kupih lesa, vejevja in požetih žitnih strniščih. Pa tudi ta nas pusti na miru, če mi njo. Če pa nas slučajno piči, je zelo boleče ni pa smrtno nevarno. Zato dragi moji previdno na poletnih počitnicah ob Jadranu. Omejite raziskovanje ven naštetih nevarnih območij, da si ne pokvarite dopustovanja. Naj bo dovolj o tem. Največ pajkov, blizu tisoč različnih jih živi pri nas, je miroljubnih in povsem nenevarnih. Pa še koristni so. Polovijo na tisoče muh, mušic ter drugega letečega in gomazečega življa na zemlji. Tako pomagajo obdržati biološko ravnotežje, da se mrčes ne razmnoži v prevelikih količinah, kar pa bi bilo v škodo naravi.

Zato, prijatelji moji, jih ne uničujemo po nepotrebnem in iz zlobe jim ne trgamo mrež. Če vam dopušča čas, jih raje opazujte. Poučno in tudi prijetno je. Marsičesa se lahko naučimo in kar je najbolj pomembno, spoznamo jih, izgubimo strah pred njimi in tako ohranjamo naravi eno njenih prečudovitih stvaritev.

Povedal vam bom zgodbi, pravzaprav jih bo več, o pajku z imenom Bučko. Z njegovo pomočjo vam bom poizkušal predstaviti tudi drugo življenje v naravi, dogodke, zgrade in nezgode, ki se tako rade predstavljajo narobe, če jih ne poznamo ali jih ne znamo razumeti.

Z Bučkom sva se srečala nekega soparnega avgustovskega popoldneva tam v Leskovi dolini. Posedel sem pod mogočnim grmom, da ujamem vsaj nekaj malega hladu v njegovi senci. Mojo pozornost je pritegnila velika pajkova mreža, ki je bila razpeta med vejami in visokoraslo travo. Srebrno se je svetlikala v popoldanskem soncu. Tam v senčnem kotu, čisto ob veji pa je v zavitem in opletenu listu čepel pajek. Gledala sva se iz oči v oči.

»Kaj buljiš? Bi me rad kupil?« je razdraženo prvi spregovoril.

»Ne, te sploh ne rabim. Tebi podobnih je tam, kjer živim, dovolj. Le zanimiv si mi videti. Zato te gledam,« sem mu odgovoril.

»Kar glej, s tem mi ne moreš škodovati. Le to te prosim, da ne rogoviliš po nepotrebnem in hodi pazljivo, da mi ne raztrgaš mreže. Dobro sem se namučil, da sem jo spletel. Lahko pa malo poklepetava. Za delo je tako prevroče, muh tudi ni, zakaj se ne bi bolje spoznala,« je nadaljeval spravljivo.

»Super! Meni je ime Matija, sem pripadnik človeške rase in nedaleč od tu imam svoj dom. Kdo točno si pa ti?« sem ga pobaral.

Malce je zlezal iz svojega domovanja, z zadnjimi nogami pogladil kocinasti zadek in me ljubeznivo pogledal z ne vem koliko pari svojih oči.

»Če mi dovoliš, sem pajkec z imenom Bučko. Ne dolgo tega sem opravil svojo tretjo levitev pod skrbnim nadzorom moje matere Filomene, ki je mene in nekaj sto mojih bratov ter sester vzgojila tam pod prvim grmom levo. Očeta žal ne poznam, pravzaprav ga nimam več, ker ga je moja mama pojedla za poročno večerjo. Taka je menda navada pri nas pajkih. Zato se jaz prav gotovo ne bom ženil. Nak, nobeni pajkici ne bom za poročni obed. Lepo bom odsamotaril tole moje življenje tukaj pod grmom, se sam mastil z ulovom in upal, da mi kakšen nebodigatreba ne bo prevečkrat strgal moje mreže. No, ti pa le pridi na obisk. Veliko ti lahko povem. Veš, svet je iz mojega gledišča čisto drugačen, dogodki imajo drug pomen in bodo tudi tebi zanimivi. Pa še čas mi bo hitreje minil,« se je gostobesedno predstavil tudi on.

V tistem je priletela kdo ve od kod tolsta muha in se zapletla v njegovo mrežo.

»Večerja!« je veselo vzkliknil in že je bila vsa njegova pozornost namenjena ujeti pojedini. Vljudno sem se poslovil in previdno odšel proti domu.

Pogosto sem se vračal v Leskovo dolino. Posedel sem pri Bučku, ki mi je pripovedoval zgrade in nezgode njegovega življenja. Ne boste verjeli, kako razburljivo je. Zapisal sem jih. Morda bodo še komu zanimive, vam pa, dragi moji prijatelji, priporočam, da tudi obiščete kakšnega takega neznanca. Le previdni in tihi bodite, dobro glejte in poslušajte naravo. Razodene se vam v mnogoterih zgodbah in vam z njimi obogati vašo zakladnico znanja. Pozorno prisluhnite, spleča se.

Bučkov prijatelj Bogdan Steklasa

SUDOKU

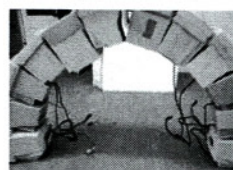
sestavila: Metka Petrič

9		3						
	7			4		8	2	5
	4				1		6	
7			4			2		
			2		5			
		4			9			8
	3		5				8	
5	1	8		9			7	
						6		9

Vaša naloga je, da prazna polja zapolnite s številkami od 1 do 9. Vsaka številka se lahko pojavi samo enkrat v vsaki vrstici oziroma samo enkrat v vsakem stolpcu, pa še: vsaka številka se lahko pojavi samo enkrat v vsakem od devetih poudarjenih kvadratov. Rešitev je samo ena.

NAGRADNI REBUS

(sestavila Hana in Domen)

k = p m = l

1, 3, 4, 5 a = e

1, 2, 3, 4

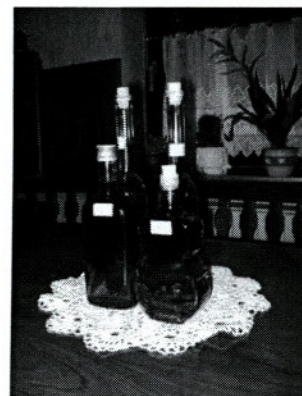
k = g

+ n 1, 2, 3

-----!

NAGRADA: Najslavnejša ravniška špehova potica – poklanja jo Iva Istenič.

Rešitve pošljite po pošti do 4. maja 2006 na naslov
Ravniška sapca, Ravnik 10, 1372 Hotedršica.
Med pravnimi rešitvami bomo izžrebali
nagrajenca ali nagrajenko.

Pravilna rešitev iz 2 št. časopisa se glasi: Prišla je pomlad.
Med pravnimi odgovori je Milena Nagode izžrebala Viktorijo Kovač iz Hotedršice.
Čestitamo!

Utrinek z
žrebanja pri
Tomaškovich

NAPOVEDUJEMO V NASLEDNJI ŠTEVILKI

- Domačija Plešnar – kulturni spomenik
- Na obisk se bomo povabili h Korenčevim (Ravnik 4)
- Jesenski zvezdni pogledi z Ravnika
- Predstavljamo kandidate za župana občine Logatec
- Pogovor s predsednikom KS Hotedršica Stanislavom Nagodetom

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Vhod v staro Korenčevo domačijo (R. Brus)